

Yolumuz Vətənimizin əsrarəngiz rayonlarından olan Masallıya və Lənkaranadır. Mədəniyyət Nazirliyi Respublika Xatirə Kitabı redaksiyasının Vətən müharibəsində həlak olanların adlarının və xatirələrinin əbədləşdirilməsi üçün "44 gün - Tarixi zəfər" adlı üçcildliyin ("A-Ə" hərfləri üzrə) birinci cildinin növbəti təqdimat mərasiminə tələsirik. Həm həyəcanlılıq, həm qüssəliyi, həm də qürurlu...

I yazı

Respublika Xatirə Kitabı redaksiyasının daha bir böyük təqdimatı...

Nəzakət Məmmədova: "Xatirə kitabı xalqımızın qəhrəman övladlarının şücaətini, döyüş və hünər yollarını əks etdirən yeganə məlumat bazasıdır"

"Xalqımıza böyük Zəfər bəxş edən oğullarımızın adlarının əbədləşdirilməsi Respublika Xatirə Kitabı redaksiyasının ən ümdə işidir"

Şəhid anaları, şəhid ataları, şəhid balaları, şəhid həyat yoldaşları, şəhid doğmaları ilə görüşə gedirik...İçimiz qanlar ağlayır...Sanki yollar da içimizdəki sızıltını duyur, sanki dağlar da səsimizi eşidir, sanki bulaqlar da göz yaşımıza ovuc-ovuc su paylayır...Yolların o başında Respublika Xatirə Kitabı redaksiyasının baş redaktoru Nəzakət Məmmədovanın və "44 gün - Tarixi zəfər" adlı üçcildliyin birinci cildinə nəfəs verən əməkdaşların yolunu onlarla insan gözləyir, qəhrəman analar, şərəfli atalar yollara göz dikir ki, balalarının əl boyda şekli və bərsində məlumat həkk olunan "44 gün - Tarixi zəfər" nəşrinə qovuşa bilsinlər, o kitabı əlləri titrəyə-titrəyə kökslərinə sıxsınlar.

Qara bağlayan anaların ürəkləri qan ağlasa da, başlarını dik tutmağa çalışırlar. "Hər dərdə dözərəm, tək bələmin adı yaşasın, izi itməsin" deyən şəhid analarının gözlərinə baxmaq olmur. O gözlərdən dərd yağır, yorğun ürəklərindən yorğun dərdləri gözlərinə, üzlərinə çöküb. Hələ boynu bükük gəlinləri, məlul - müşkül baxan körpələri, şah damarı qırılan, beli bükülən ataları demirəm. "Vətən sağ olsun" deyib Vətənə oğul bəxş edən ataların, anaların dərdi böyük olduğu qədər də onlar qürurludur. Çox əzəmətlidir dərdli şəhid anası, çox böyükdür şəhid atası...

Masallı camaatı çox qonaqpərvərdir, insanı sanki öz doğması, əzizi kimi bağrına basır, əzizləyir, ağırlayır. Masallı Regional Mədəniyyət İdarəsinin rəisi Bəxtiyar Qılıcof da, qurumun əməkdaşları da bizi çox mehribanlıqla qarşıladılar...

Respublika Xatirə Kitabı redaksiyasının ərsəyə gətirdiyi "44 gün - Tarixi zəfər" adlı üçcildliyin birinci cildinin Masallı rayon Nizami Gəncəvi adına Mədəniyyət Mərkəzində təqdimat mərasimini Masallı Regional Mədəniyyət İdarəsinin rəisi Bəxtiyar Qılıcof açdı. Azərbaycanın qəhrəman oğullarından söz açan idarə rəisi nəşrin əhəmiyyətini vurğuladı. B.Qılıcof sonra sözü Mədəniyyət Nazirliyi Respublika Xatirə Kitabı redaksiyasının baş redaktoru Nəzakət Məmmədovaya verdi. Geniş məruzə ilə çıxış edən N.Məmmədova nəşr barədə ətraflı məlumat verdi: "Nəzərinizə çatdırım ki, Respublika Xatirə Kitabı Vətən müharibəsində həlak olmuş üç min şəhidlə bağlı "44 gün - Tarixi zəfər" adlı üçcildliyin birinci cildinin təqdimatını Silahlı Qüvvələr günündə Bakı şəhərində, iyul ayının 6-da Azərbaycanın ikinci böyük şəhəri olan Gəncədə, hazırda isə cənub bölgəsində keçirir. Biz bu şanlı qələbə üçün müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevə və qətiyyətli vətən oğullarına borcluyuq. Məhz bu möhtəşəm Qələbə sayəsində bu zalda sizinlə birlikdəyik. La-

kin düşmən, görünür, bu qələbədə dərs çıxarmadı. Zaman-zaman sərhədyanı bölgələrdə və Qarabağda müxtəlif təxribatlar törətməyə qalxdı. Ermənilərin bu ilin sentyabr ayında törətdikləri təxribat nəticəsində, təəssüflər olsun ki, daha 80 igidimizi itirdik. Allah bütün şəhidlərə rəhmət eləsin. Xalqımıza böyük Zəfər bəxş edən oğullarımızın adlarının əbədləşdirilməsi Respublika Xatirə Kitabı redaksiyasının ən ümdə işidir və bu prosesi davam etdirmək üçün redaksiyanın əməkdaşları bölgələrdə olur, axtarış işlərini daim davam etdirirlər".

N.Məmmədova məlumat üçün bildirdi ki, Azərbaycan Sovet Ensiklopediyası nəzdində bir şöbə kimi fəaliyyət göstərən Respublika Xatirə Kitabı redaksiyası Nazirlər Kabinetinin 21 avqust 1991-ci il tarixli 277 sayılı qərarı ilə müstəqil quruma çevrilib, ölkəmizin ictimai-siyasi və mədəni həyatında çox nəci və müqəddəs bir missiya yerinə yetirir. Natiqin sözlərinə görə, haqqında bir neçə dəfə qərar və sərəncam verilərsə də, bu kitaba əsl qayğı ümummilli lider Heydər Əliyevin xüsusi tapşırığı əsasında Nazirlər Kabinetinin imzaladığı 1 may 1997-ci il tarixli qərardan sonra göstərilib: "Əvvəlki illərdə fəaliyyəti üçün hətta vəsait ayrılmayan bu kitab ümummilli liderin məlum qərarından sonra öz fəaliyyətinə tam başlaya bildi.

(Ardı 11-ci səh.)

(Əvvəli 10-cu səh.)

Sonra da Heydər Əliyevin imzaladığı 23 dekabr 1997-ci il tarixli "Vətən uğrunda həlak olanların xatirəsinin əbədiləşdirilməsi haqqında" Qanunla Respublika Xatirə Kitabı redaksiyası (ayrıca bəndlə) dövlət büdcəsinə daxil edilib və bununla da Xatirə kitabının həyatında əsaslı dönüş yarandı. Xatirə kitabının bütün sayları "Heydər Əliyev Respublika Xatirə Kitabının yaradıcısıdır!" sözləri ilə açılır, kitabda dahi rəhbərin portreti canlanır. Xatirə Kitabının cildlərində İkinci Dünya müharibəsində, Əfqanıstan döyüşlərində, 20 Yanvar faciəsində, Xocalı soyqırımında, Qarabağ müharibəsi zamanı torpaqlarımızın azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə həlak olmuş, itkin düşmüş, əsir götürülmüş vətəndaşlarımız, Milli Qəhrəmanlarımız haqqında əhatəli materiallar darc edilir. Bu ensiklopedik kitab ölkəmizin insan resurslarını əbədiləşdirən mühüm tarixi sənədə çevrilib. 2017-ci ildə Respublika Xatirə Kitabı redaksiyası Dövlət Təhlükəsizlik Xidməti nəzdində fəaliyyət göstərən "Əsir, itkin düşmüş, girov götürülmüş vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyası"nın işçi qrupu ilə birgə Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə təcavüz edən

Ermənistanın Dağlıq Qarabağ və ətraf rayonlara hücumu, torpaqlarımızın işğalı zamanı əsir və girov götürülmüş, həmçinin naməlum şəraitdə itkin düşmüş hərbi və mülki şəxslərin sonrakı talelərinin araşdırılması üzrə işə başlayıb. Nəticədə, Birinci Qarabağ müharibəsində əsir və girov götürülmüş, eyni zamanda naməlum şəraitdə itkin düşmüş 3888 nəfər Azərbaycan Respublikası vətəndaşı barədə məlumatlar yenidən ciddi araşdırılıb, dəqiqləşdirilmiş materiallar Respublika Xatirə Kitabının dördcildlik xüsusi buraxılışında iki dildə (Azərbaycan və ingilis dillərində) öz əksini tapıb. Redaksiyamız, həmçinin, Azərbaycanın Milli Qəhrəmanları və şəhid polislər haqqında kitablar da dərəcə edib. Respublika Xatirə Kitabı Redaksiyası "Bakı-Xəbər" qəzeti ilə birgə layihə əsasında "Şəhidlər ölməz, Vətən bölünməz!" seriyasından "Gözlə gələcəyəm", "Bir xatirə dəftərinə bənzməyir ömrüm", "Gözlər yoldan yığılarmı", "İgid ömrü" və "El harayına can deyən şəhid Elcan" kitablarını nəşr edib və hazırda layihə davam etdirilir. Respublika Xatirə Kitabı redaksiyası, həmçinin, "Vətən daşı... və ya 44 günün dastanı" adlı layihə əsasında 8 sənədli film çə-

kib. Bu filmlərin 4-ü geniş ictimaiyyətə təqdim olunub. Respublika Xatirə Kitabının Vətən müharibəsində həlak olmuş üç min şəhidlə bağlı "44 gün - Tarixi zəfər" adlı üçcildliyi hazırlanır. Hazırda kitabın birinci cildinin təqdimatına toplaşmışıq. Kitabda Vətən uğrunda həlak olmuş, "A-Ə" hərfləri üzrə adları sıralanmış şəxslər barədə ensiklopedik məlumat verilib, digərlərinin də adlarının əbədiləşdirilməsi istiqamətində növbəti cildlər üzərində işlər görülür. Respublika Xatirə Kitabı redaksiyasının formalaşmasında, Xatirə Kitabının unikal səciyyə daşmasında və ərsəyə gəlməsində Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyinin, şəxsən hörmətli nazir cənab Anar Kərimovun səmərəli rəhbərliyi və tövsiyələri, eləcə də yerli icra hakimiyyətlərinin, digər ictimai birliklərin iştirakı və zəhməti az deyil. Bu səbəbdən, onlara öz təşəkkürümüzü bildiririk. Vətən hamımızın ümumi evidir. 44 günlük müharibədə biz bunun canlı şahidləri olduq. Xalqımıza Zəfər hissi yaşadan şəhidlərimizə ehtiramımızı yetirir, sağlamlıqlarını itirmiş qazılarımızə, şəhid ailələrinə, onlara qayğı duran şəxslərə, eləcə də, Müdafiə Nazirliyinin Hərbi Hospitalının yaralılara xüsusi xidmət

göstərmiş həkimlərinə və bütün tibb personalına minnətdarlıq duyğularımızı çatdırırıq. "Heç kim unudulmur, heç nə yaddan çıxmır!" deyişi ilə çıxış edən Xatirə Kitabı xalqımızın qəhrəman övladlarının şücaətini, döyüş və hünər yollarını əks etdirən yeganə məlumat bazasıdır. Bu kitabın bugünkü və gələcək nəslin daş yaddaşına çevrilməsi özü tarixi bir hadisədir. Redaksiya olaraq bunu ümummilli lider Heydər Əliyevin xalqımıza xüsusi diqqəti kimi qəbul edir, qayğısını bizdən əsirgəməyən ölkə rəhbəri, tarix yazan sərkərdə, müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevə təşəkkürümüzü bildiririk. Yaşasın Azərbaycan xalqı!"

N.Məmmədova ürəyi ata həsrət ilə parçalanan şəhid balalarının ağrısına məlhəm olması üçün "Ağlama, şəhid qızı" şeirini söylədi.

Ağlama, şəhid qızı,
Dərdin mənə tanışdı...
Ürəyim paramparça,
Dərdim naxış-naxışdı...
Ağlama şəhid qızı,
Mən də ata itirdim.
Elə sən yaşda idim,
Sanırdım ki, hamıdan
Güclüdü mənim atam
Bu körpə ürəyimdə atam
idi qəhrəman...

Sonra söz şair-publisist Rəfael Tağızadəyə verildi.

"Azərbaycan bəlkə də dünyada yeganə ölkədir ki, ancaq öz torpaqları ilə həmsərhəddir. 200 il idi ki, qələbə görmürdü, amma bu 44 günlük müharibədə Azərbaycan qələbə qazandı və qələbənin sevincini yaşadıq. Bu qələbənin sevincini şəhidlərə görə yaşadığımız".

R.Tağızadə vurğuladı ki, şəhidləri yaşatmaq üçün "44 gün - Tarixi zəfər" adlı kitab ərsəyə gəlib.

AYB üzvü, tanınmış şair Meyxoş Abdullah da çıxış etdi. M.Abdullah "şəhid analarımızın-bacılarımızın qarşısında baş əyirəm. Bu tədbirin ən gözəl qonaqları şəhid analarıdır. Bu gün doğrudan da qürurverici andır. Şəhidlərimiz xalqımıza ağır-ı-acılı, eyni zamanda qürurlu günlər yaşatdı. Tarix o zaman yaddaşlarda qalır ki, rəsmiləşir. Etilaf edək ki, bizim xalqa bəzən unudulan xalq deyirlər. Xatirə Kitabının yaradılması, yazılması, xalqın yaddaşına köçürülməsi böyük işdir".

Şəhidlər İntiqam və Nurlan Əsgərlinin anası Zibə anaya da söz verildi. Zibə ana "44 gün - Tarixi zəfər" nəşrini ərsəyə gətirən Xatirə Kitabı redaksiyasına öz minnətdarlığını bildirdi: "Mənim övladlarımı unutmadığınız, onların adlarını bu kitaba saldığınız üçün sizə minnətdarlığımı bildirirəm. Bizim istəyimiz odur ki, övladlarımız kitablarda yaşasın, unudulmasın".

"44 gün - Tarixi zəfər" üçcildliyinin birinci cildinin təqdimatı başa çatdıqdan sonra Respublika Xatirə Kitabı Redaksiyasının əməkdaşları sözügedən nəşri şəhid ailələrinə hədiyyə etdilər.

Masallıdan ayrılıb Lənkəran şəhərinə üz tutduq. Lənkəranda keçirilən tədbir barədə geniş yazı ilə isə növbəti sayımızda tanış ola bilərsiniz.

İradə SARIYEVA
Masallı-Bakı